

SZÉKELYFÖLD

Politikai, közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap.

A kézdivásárhelyi városi és vidéki vadász-egyesület hivatalos közlönye.

Megjelenik hetenkint kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési árak: Egész évre 5 frt, félévre 2 frt 50 kr, negyedévre 1 frt 20 kr. — Egyenlő száma ára 5 kr. Községek, tanítók, iparosok és Egyesületek, melyek egyenként, ha előfizetnek, 4 frtért kapnak a lapot.

Felelős szerkesztő: Dobay János.

Kiadó-tulajdonos: Ifj. Jancsó Mózes.

A lap szellemi részét illető közlemények, a szerkesztőséghez (Dobay János Kézdi-Vásárhelytől) intézendők.

Kiadóhivatal: K.-Vásárhelytől az ifj. Jancsó Mózes könyvnyomdájában, hová a hirdetések s előfizetési pénzek küldendők.

Politikai helyzet.

Mindenféle meglepetésre, fordulatra elő lévén készülve, a legkevésbé sem hozott izgalomba bennünket az osztrák birodalmi tanács berekesztése, a mely Thun gróf ischli audenciájával áll összefüggésben. Mi kezdetben sem hittük azt, hogy Thun Ferencz grófnak sikerült legyen a különböző osztrák pártokkal megegyezésre jutnia. Az udvari intésre mindennemű engedelmségre kész katolikus néppárt kivételével az osztrák miniszterelnök egyetlen párttal sem tudott boldogulni, nem volt képes olyan parlamenti helyzetet teremteni, a mely mellett lehetséges lett volna a folyó ügyek elintézése, a kiegyezés létrehozása. Ennek következtében fel kellett hagyni a további kísérletekkel és nem maradt más hátra, mint a munkaképtelen parlamentet berekeszteni és a kormánynak az osztrák alkotmány híres 14. §-sa mögé visszavonulva abszolút vezetni az osztrák kormányzati ügyeket. Eddig tehát meglepetésről beszélni egészen felesleges. Nincs alapja az ellenzéki sajtó azon ráfogásának, hogy különösen Bánffy Dezső miniszterelnök lett volna meglepve az osztrák dolgok ezen fordulatától.

A tapasztalat azt bizonyítja, hogy a magyar miniszterelnök nem szokta közölni az ellenzéki lapokkal azt, hogy mikor és miért van meglepetve, mikor és miért jöhet esetleg zavarba. Főképp nem szokta Bánffy báró ezeknek a lapoknak bejelenteni, hogy ime elvesztettem a fejemet. Ennélfogva alaptalan az ellenzéki sajtó azon híresztelése, hogy Bánffy báró konsternálva lett volna az osztrák állapotok eme fordulata miatt, mert Bánffy báró állítólag obligóban volt a királlyal és a magyar parlamenttel szemben a kiegyezés szerencsés keresztülvitele érdekében és most ezt a kötelezettséget a legjobb akarat mellett sem teljesítheti. A váltó lejárt és nincs fedezet. Könnyű aztán kitalálni, hogy az ellenzék mily konzekvenciát von le ebből a fordulatból. Nem többet, sem kevesebbet, minthogy Bánffynak pusztulnia kell arról a helyről, melyet már negyed-féléve betölt. Rövidesen kifejezve, ha Bánffy reggel a tükörbe néz, hát egy bukott embert lát, ki csak volt, de már nincs. Ki is számították némely ellenzéki lapok, kik oly csodálatos fantáziával rendelkeznek, hogy kik követik Bánffyt a bukásában a képviselőház tagjai közül.

Körülbelül százötven főnyi gyászközönséget rendelnek Bánffy mellé, mikor

távozni fog örökre visszajöhetlenül a Szt.-György-téri előkelő lakásából. Megteszik Bánffynak azt a szívességet, hogy legalább szép temetést rendelnek a számára, csak bár halna meg.

Ebben a nagy igyekezetben nem veszik észre, hogy milyen két nagy ellenszándék zúdítanak a saját fejükre ezek az ellenzéki organumok. Hisz emlékeztünk, mindig azt írták, hogy tisztán a személyes, anyagi érdek fűzi össze Bánffy báró gárdáját. Ezek a haszonlesők aztán átmennek minden többséghez, tulajdonképpen ők maradnak folyton többség, csak időnként megfejelek, új gazdát adnak az élére. Ez a szabadelvű politikai érdekszövetkezet kész támogatni minden kormányt. Most aztán ugyancsak az ellenzéki lapok szavaiból kitűnik, hogy milyen nemes, nagylelkű emberekből áll ez a többség, egy szegény bukott embert nem hagynának el a világért sem, követik őt a száműzetésbe.

De milyen népszerű embernek kell lenni ennek a Bánffynak, mikor százötven ember halálba menni kész vele. Sem Kosuthot, sem Rákóczyt nem követte ennyi gárdistája a száműzetésbe, hanem iparkodtak megalkudni a helyzettel, úgy ahogy.

TÁRGZA.

Rajtakapta.

A háziasszony népnapiját ünnepelte a kis számu, de igen kedves és szellemes társaság. Jóízűn elköltött, jó vacsora után kellemes érzés szokta éltetni az embert, s ilyen érzés szállta meg ezt a társaságot is, melynek válogatott borokban sem volt hiánya.

Nevetgéltek, eszevittek, az élet apróbb kalandjait s eseményeit beszéltek egymásnak. A politika és a pletyka ki volt zárva. Csakis egy ilyen jóízű társaságban keletkezhettek egy oly indítvány, hogy mondja el mindenki életének egy kedves epizódját.

Mindenki elmondta a magáét. Utoljára maradtak: a háziasszony és a házigazda. Egymásra néztek, elmosolyodtak s a férj elkezdett beszélni.

— Hadd mondjam én a mi legkedvesebb közös epizódunkat. Hat év előtt történt.

— Ah, ez érdekes lesz, kiáltott közbe egy fiatal uracs, hisz akkor te még nőtlén enibor voltál.

— Bizony barátom, nőtlén és boldog ember voltam, mert szerelmes voltam a szép Örléy lányba, azaz a feleségembe. Csakhogy boldogtalan ember voltam, mert reménytelenül voltam szerelmes. Frida apjának, anyjának egyaránt tetszettem, de maga Friduska hallani sem akart rólam. A doktorátus elnyerése után minden hónapban megkértem s minden hónapban kocsarat kaptam. Anyósom, apósom egyre biztattak: majd megtörik ők a jeget. De nem sikerült megtöriük. Én vizsgomat a jó vacsorákban kerestem, amelyek Fridáéknál igazán pompásak voltak.

Egyszer épen bál előtt állottunk, a bálbani részvételre sikerült Fridámot is rávennem.

Este értük jöttöm pompás csokorral, mi Fridust érzéketlenül hagyta. Az igaz, hogy engem a bál előtt vacsorájuk nem hagyott érintetlenül, fűléses volt. Frida egy falatot sem evett. Egyébiránt a bálban nagyon bosszus volt, sőt annyira illetlen is, hogy nem akart velem táncolni. Én bus lemondással édes anyjához mentem s vele társalogva töltöttem az estét. Mama igen álmos lett és látván, hogy Frida nélkülünk is igen jól mulat, átvezettem a kis fülkébe egyikébe. Ott azután letelepedtünk s Frida anyja vállamra hajtva fejét, szendereggett egész a szünőráig. Én meg sem moceztam a helyemen.

Haza mentünk. Fridát az egyik rendező vezette a kocsihoz, a mamát én vezettem karomon. Észre vettem, hogy anyósom el akar kissé maradni Fridától. Meglassítottam lépteimet.

— Tudja fiam, szólalt meg anyósom, mert maga olyan jó fiu s mert tetszik is nekünk, megmondom bizalmasan, hogy miért nem tetszik leányunknak.

— Nos? szepegetem kíváncsian.

— Azt mondja Frida, hogy a szerelemnek nincs étvágya s mert önnek mindig olyan pompás étvágya van nálunk, hát nem is szeretheti őt.

Elkacagtam magam, s aztán így szóltam:

— No, ha csak ez a baj, majd segítünk azon.

Ezután Fridáék vacsoráin semmit sem ettem s a vacsorák után, mikor hazamentem, először bementem megvacsoráznai egy vendéglőbe.

A játék jól indult, de vége szakadt. Fridáék kimentek a birtokukra, hol kényelmes kastélyukban szokták töltöni a nyarat és én magamra maradtam szerelmemmel s most már fékezésre nem szoruló étvágyammal.

tam szerelmemmel s most már fékezésre nem szoruló étvágyammal.

Egyszer csak levél jött; Frida tulajdon kis újjaitól eredt.

— Jöjjön mielőbb Sándorlakra, már igen unjuk magunkat s így igen szívesen is látjuk.

A mama pedig bizalmasan megírta azt is, hogy magammal hozhatom a jegygyűrűt is.

Egy óriási bőrönddel s a jegygyűrűk kis dobozával másnap reggel már Sándorlakon voltam, hogy tíz napot ott töltsék.

Asztalnál alig ettem valamit. De azért étvágyam épp oly nagy volt s ép úgy kielégítésre talált, mint egyébkor. A hetedik napon annyira meg-sajnálta Frida, hogy kijelenté, ha itt tartózkodásomat meghosszabbítom, a tizedik napon megtartjuk az eljegyzést.

Persze az eljegyzésen sem ettem semmit. Hamar azután szobámba osontam, kinyitottam a nagy bőröndöt s tovább pusztítottam a nagy rakományt. Elővettem egy doboz konzervet s jóízűen, nem: monhón kezdtem falatozni, mikor esendes kopogtatás hallatszott és belépett az én menyasszonyom.

Első percében kétségbeestem, hogy mindennek vége lesz közöttünk, s reszketve vártam ítéletét. Ő egy szánalmas tekintet vetett reám és a bőröndben heverő dobozok halmazára, s pajkos kacagással így szólt:

— Hát ez jobban ízlik a menyasszonya főzténél? Nem zavarom, jó étvágyat!

Távozni akart, de én siettem menyasszonyom csókjaival kárpótolni magam.

Ez az én s Fridám életének legkedvesebb epizódja...

JULES.

Különösen a Rákóczy voltíveit nem bánták meg, hogy kibékültek a némettel. És mindezen elrettentő példák dacára Bánffy-nak ilyen jelentékeny csoportja maradt akkor, midőn már minden reménye oda lett, hogy valaha kormányra kerüljön, mert alulról is, felülről is egyaránt megbukott, nem teljesítvén elvállalt kötelezettségét. De sajnos, hogy közelebből azt sem mondják meg, hogy tulajdonképpen miben állana ez a kötelezettség.

Hát mi most ennek az orkánumnak megfajtására vállalkozunk, anélkül, hogy valami nagy és szenzációs leplezést tennénk. Egyszerűen utalunk nyilvánvaló tényekre. A mit mindenki tudhat, a ki nem feledékeny, vagy a ki szántszándékkal ferdíteni nem akar.

Igenis, Bánffy obligóban van a királylyal és a magyar parlamenttel szemben. De természetesen csak a saját tetteiért és nem felelős a tőle nem függő események bekövetkezése miatt. Bánffy báró csak magáért felel, de nem felelhet Thunért. Bánffy felelőssége pedig abban áll, hogy legfelső felhatalmazást kért és kapott a képviselőházban annak kijelentésére, hogy ha szeptemberig az osztrákokkal vámszövetség alkotmányos uton nem lesz megkötendő, úgy az önrendelkezés esete fog bekövetkezni. Már most ebből kifolyólag Bánffy kötelezettséget vállalt a királylyal szemben, hogy eddig az időpontig magyar részről hivatalosan lépés nem tételik a külön vámterület felé. Viszont a képviselőházzal szemben felelős Bánffy az irányban, hogy ezt az időpontot olyan megválasztással jelölje ki, miként még elég idő lesz arra, hogy az önálló rendezkedés még idejekorán megtörténhessék.

Időközben volt a vámtarifa-ankét, időközben berekesztették az osztrák birodalmi tanács üléseit. A Budapesten megtartott vámtarifa-ankétre csak ferdítéssel lehet ráfogni, hogy az a magyar kormány részéről fenyegetés avagy csak taktikai fogás akart volna lenni az osztrákokkal szemben. Tehát hivatalosan eddig csakugyan nem történt lépés az önálló rendelkezés felé. De sajnos más oldalról, a melyért azonban Bánffy nem felel, következtek be olyan állapotok, hogy az önálló rendelkezés ez idő szerint kikerülhetlennek látszik. Ez a Reichsrath elnapolása. Most egész bizonyosra vehetjük, hogy a vámszövetség, melynek az a feladata, hogy csak alkotmányos uton hozható létre, ki van zárva. Ausztriában a parlamentárizmus absolute lehetetlen. Már a negyedik kormány tett kísérletet és mind dugába dőlt. Nem marad más hátra, mint a 14. §. alapján kormányozni.

Abban azonban mindenki egész biztonságban lehet, hogy ez alapon sem Bánffy, sem más, vámszövetséget kötni nem fog. Azt a miniszterelnököt, ki a magyar képviselőházban ilyen értelmű indítványt tenne, egyhangulag leszavaznák. Ezt a kormányférfiut valósággal elsöpörné a felzudult közvélemény vihara. Azért nevésegebb némely közjogi alapon álló publicistának fejtegetése, hogy vámszövetség alkotmányon kívüli állapotban is létesíthető Ausztriával. Ezt egyenesen kizárja a kiegyezési alaptörvény.

A mi feladatunk röviden a következő. A szeptember hóban összeülő magyar országgyűlés első teendője lesz, hogy a vám- és kereskedelmi ügyekre nézve önállóan rendelkezék. Ezen rendelkezés érvényessége azonban nem lesz határidőhöz kötve. Hisz ez nem lesz szerződés, mely határidőig tart. Mi azonban a vámszövetség létesítéséről nem mondunk le végleg, csak várunk, a míg az osztrák viszonyok úgy fordulnak, hogy ez létesíthető legyen. Várunk feléig, egy évig, tíz évig. Már most Ausztriától függ minden. Azt hisszük, hogy a cseh- és német iparosok mégis csak kijózanodnak és a nyelv-kérdésnél fontosabbnak fogják tartani a gazdasági érdekeket.

Nálunk is általában elment az emberek kedve az önálló vámterülettől. A gazdaság valósággal remegnek tőle. A sok zavara, nemzetiségi, nyelvi villongás majd mégis csak jó egyetértés létesítésével fog végződni. Okulni fog mindenki azon, hogy mégis csak az a helyes és hazafias, de egyszersmind hasznos, üdvös politika, mely ennek a monarchiának nem szétdúlására, de minél inkább megerősítésére irányul.

R.

Ujdonságok.

— **Időjárásunk.** A nyár utolsó hónapjában vagyunk a nélkül, hogy igazi tartós melegünk lett volna. Általában az időjárás jellege esős és hűvös s talán évtizedek óta nem volt eset, hogy egy nyár oly kevés meleget hozott volna, mint a mostani. Tehát Falb urék jóslata ugyancsak bevált.

— **Népmozgalmi statisztika.** A múlt július havában Kéznivásárhelyt 8 gyermek született s 15 egyén halt meg. Házasság 2 kötött. — Az egész évben az anyakönyvekbe 89 születés 100 halál és 19 házasság vezetett be. Tehát a halálozások száma maig is 11-el mulja felül a születéseket.

— **Örömmel vesszük** azon hírt, mely szerint városunkban nem régen mozgalom indult meg egy állandó működő egyesület szervezése iránt. Ezen egyesület, — az ezt megindító és élén is álló nők és férfiak fáradságot nem ismerő munkásságuk után, — meg is alakult, s alapszabályait jóváhagyási záradékkal való ellátás végett a Nagyméltóságu m. kir. Belügyminiszteriumhoz is felterjesztette. — Nevezett egyesület nem csak a működést tűzte ki feladatául, hanem mint értesülünk olvasó egyület is szándékszik fenntartani s ezen felül tagjainak szolid játék tárgyak beszerzése által az egyesület helyiségében kellemes szórakozásra alkalmat nyújtani. — Helyisége a Benkő Pál-féle ház emeletében van. Hogy városunk társadalmi életében ezen egyesület létezése hégagot pótol, az elvitázhatalan tény s meg vagyunk győződve s reméljük, hogy a nagy közönség is kellő támogatásban fogja részesíteni, s minél többen fognak a tagok sorába mint működő, avagy csekély 2 frt évi tagsági díj fizetése mellett, mint pártoló tagok beiratkozni. — Értesültünk egyszersmind arról is, hogy ezen egyesület a nyár folyamán három előadást szándékszik rendezni, melyekre az előkészületek serényen folynak és legközelebb a meghívók is ki lesznek bocsátva. — Üdvözljük ezen új egyesületet s nemessé ezéljának megvalósításához kitartást kívánunk! — Az egyesület tagjai sorába beiratkozni bármikor lehet Greising József egyesületi titkárnál.

— **Betörés.** Múlt hó 31-én éjjel holmi vállalkozó szellemű kalandor felhasználva az éj csendjét s a jégeső okozta lehangoltságot, betört a kovásznai község házába, s egyéb hiányában (persze, a hivatalos akták nem kellettek neki) erőszakosan feltörte a jegyző íróasztalát, s az abban talált 30 forintnyi hivatalos pénzt elemelve, a mint jött, úgy el is ment. A gyanu egy rumuny honfitársra esik, ki foglya volt a falubörtönének megelőző napon.

Hihető, hogy azt a nemzetközi sérelmet a fölötti buszujában (?) követte el.

— **Jégeső.** Julius 31-én délből itéletnapra idő vonult el Kovászna fölött. Már délelőtt nehéz felhők tornyosultak a nyugati láthatáron, s ijeszten, mint füstgomoly tolakodtak előre. Nehány perczel 12 óra előtt tompa dübörgés hallatszott a távolból. A jégvihar előpostája. A föld, az ég füstölni látszott. Egyszerre vakító villámok cikáztak, s erre földrendítő hármás dörögés rázta meg a mindenséget. A mi ezután következett, az már az Ármány pusztítása volt: ember emlékezet óta nem látott jégeső. Dió, s még tyuktojás nagyságu jégdarabok is hulltak alá fülsiketítő zugás, csattogás között, olyan sűrűen, akáresak fellegszakadás alkalmával az esőcseppek. A pusztító vihar 4—5 percznyi ideig tartott, hanem hogy minő kárt okozott, az a maga egész borzasztóságában a vihar elvonulta után tűnt ki. A jégzápor, mely délnyugati irányban Páké fölé száguldott előre, a hol végig ment, elpaskolta a vetéseket. A faluban összeszaggatta, letörte a fák ágait, s a gyümölcstermést is teljesen elpusztította. Lombok, falevelek, borították az utakat, kerteket. A mi kevés gyümölcs maradt is a fákban, az nem gyümölcs többé. A veteményes kertek letarolva vannak. A zsinolyes háztetőket a súlyos jégdarabok sokhelyen átlukasztották, s kimondhatlan mennyiségű ablakot bevettek. Csak egy nagyobb épületen 76 db. ablaktányér lett bezúzva. Számítalan baromfi elpusztult a viharban. Egy ember, kit a jégeső a mezőn talált, annyira össze lett verve, hogy most betegesen fekszik. Délután 4 órakor újlag jég hullt, de már csak borsó és mogoró nagyságu. Hogy minő óriási kárt tett a jég Kovászna határán, hol végig vonult, s benn az egész faluban, azt siralom nézni. De még a szomszédos falvak is megsiratják a pusztítását. Nehány héttel ezelőtt még volt jégeső Kovásznán, de azt még csak kiheverték valahogyan a termények, hanem a vasárnapi jégzáporhoz hasonló egy százdabban ritkán fordul elő, s annak a nyomában pedig a szegénység jár. A kár, melyet a jég okozott, több ezer forintba tehető. Hogy milyen súlyos jégdarabok hulltak, az élőfakon tapasztalható, melyeknek kérgét is összehasogatták, s a koritések, háztetők, falak s egyéb kemény tárgyak úgy néznek ki, mintha a Titánok pajzán kedvelésből össze parittyázták volna. Egy gépszín össze is dűlt az itéletnapra időben, s Pákéban pedig — mint mondják — néhány épületet eldöntött a haragos vihar. A nép lehangoltsága — ennyi csapás után — igen nagy. És nem ok nélkül: az őszi vetések silányak voltak, s a tavaszgabonában reménykedett a megpróbált gazdaközönség; s ime, néhány percz hogyan teszi tönkre azt is. A határ egyrészt megkimélte a jég.

— **Életmentés.** E hó 1-én, a vasárnapi nehéz idők alatt megáradt patakba, a kovásznai sétator mellett egy 4 éves gyermek belesett. A parton állók látták, a mint egy fekete alakot sodor magával a rohanó ár. Egy uri ember bele is készült ugrani a vízbe a földelő után, de már késő volt, mert a habok messzire vitték a gyermeket. Szerencsére lennebb egy Tőke József nevű napszámos halászott a zavaros árban, uszó fadarabok után, ki a kiabálásra figyelmes lett, s az éppen feljé tartó szerenestlent szerencsésen kifogta a vízből. Az életmentő szegény ember különben szentül meg van győződve arról, hogy most már ezen, egyébképpen életveszélyrel nem járó életmentés után olyan busás jutalomdíjt kap a „hivataltól“, hogy sutba dobhat kapát, kaszát, s talán fölsaphat még urnak is?

— **Értesítés.** A brassói állami felső kereskedelmi iskola I. osztályába oly növendékek vétetnek fel, kik a gimnásium, reál vagy polgári iskola IV. osztályát sikerrel elvégezték. A II-ik és III-ik osztályba való fölvétel valamely hason rangu intézet megfelelő bizonyítványa alapján történhetik. A fölvételre minden tanuló személyesen és atyja, anyja gyámja vagy azoknak külön megbízottja kíséretében tartozik az igazgatóságnál jelentkezni. Az intézet helyén nem lakó szülők és gyámok gyermekük vagy gyámfiuk fölvételekor alkalmas helyettest kötelesek bemutatni; hogy ha az elszállásolás ellen az igazgatónak kifogása lehet, a mennyiben a gondviselést elégtelennek találná, a tanulóknak más helyre leendő elhelyezését fogja követelni. A tanulóknak kellő elszállásolásában az igazgatóság készséggel nyújt segédkeztet. A tanulók fölvétele szeptember

hó 1. 2. és 3. napján délelőtt 8—12 óráig történik az intézet tanári üléstermében. Az 1887. évi XXII. t.-cz. 5. §-sa értelmében a félévvelre jelentkező tanulók kötelesek a védhimlő-ujraoltást igazoló bizonyítványt bemutatni. Fizetendő díjak: Mindenik tanuló a beiratás alkalmával tartozik fizetni: 2 frt beiratási díjat, 1 frtot az ifjusági könyvtár gyarapítására és 50 krt az Értesítő költségeire. Ezen díjak fizetése alól senki sem menthető fel. Tandij egész évre 18 frt, mely összeg vagy egyszerre a beiratás-kor, vagy négy részletben, u. m. október 15, december 1, március 15. és május 1. körül fizethető le. Tandijmentesség csak oly tanulónak lehet kilátása: a) a ki jó magaviseletű és ki az előző tanévről legalább jó, azaz, oly bizonyítvánnyal bír, melyben a szépírást, éneket és testgyakorlatot nem számítva, egyenlő több elégséges osztályzat nem foglaltatik; b) a tandijnak kétharmadára, felére vagy egyharmadára mérséklésért olyanok folyamodhatnak, kik ebből kérelmüket családi és vagyoni körülményeikkel támogatják; c) kérelmező csak a tanuló szülője, vagy ennek helyettese lehet. A kérvény a beírás alkalmával az igazgatónál nyújtandó be. A kérvényhez csatolandó: a) iskolai bizonyítvány az előző tanévről; b) egy évnél nem régebbi keletű szegénységi vagy vagyontalansági bizonyítvány. A kérvény és mellékletei bélyegmentesek, ha hiteles szegénységi bizonyítvánnyal vannak ellátva. A javító vizsgálatok augusztus hó 31-én délelőtt 9 órától kezdve tartatnak meg. Azon szülők, kik fiaikat az internatusban felvétetni kívánják, folyamodásukat legkésőbb augusztus hó 1—5-ig az intézet igazgatóságához küldjék be. Végül megjegyezni kívánjuk, hogy a nagyméltóságú vallás és közoktatásügyi miniszter urnak 1886. évi december hó 11-én 49.840. szám alatt kelt magas rendelete szerint ezen intézet az egy évi önkéntességi kedvezmény tekintetében a gymnásiummal és főreáliskolával egyenrangúnak nyilvánítván, azon tanulók, kik az intézetben lépéskor kimutatják, hogy a gymnasium, reál- vagy polgári iskola négy alsó osztályát elvégezték, s a kik az érettségi vizsgálatot sikerrel fogják kiállani, az egyévi önkéntesség kedvezményében részesülnek. A szorosabb értelemben vett kereskedelmi pályán kívül pedig az intézetet jó sikerrel végzett növendékek az 1883. évi, a köztisztviselők minősítéséről szóló I. t. alapján több hivatali pályára képesítették. Brassó, 1898. július hó. Az igazgatóság.

— **Leégett posztógyár.** Vasárnap hajnalban kigyuladt Brassóban a Scherg-féle posztógyár és csakhamar a lángok martaléka lett. Az óriási nagy épület, mire a tüzet észrevették, már egészen lángokban állt. Először a gépek szakadtak alá az első emeletre, azután velük együtt az első emelet és végül a fedélzet zuhant alá. Egy kazán irtózatos dördüléssel explodált. Az udvaron a gyártulajdonos és hozzátartozói hajukat tépve szaladtak föl-alá. Sírmas látványt nyújtanak a pusztá falak s közöttük a sok drága gép összeolvadva. A gyár egy részét a szomszédban levő honvédség mentette meg. A kárt 200.000 frtra becsülik. A gyár biztosítva volt. A tűz keletkezésének oka ismeretlen.

— **Hűségének áldozata.** Kicsi folyó a bereg-megyei Vörke, de helyenkint veszedelmes, mint azt az alábbi eset mutatja. — Krov Jakab beregszászi gőzmalomtulajdonos gépje a v.-ardói határban csúpol. A cséplésnél alkalmazott két kocsiszt szekérrel vízért küldték a közeli Vörkébe, s a kocsisok, hogy a hordó megmeríthessék és hogy a lovak is megfürdjenek, behajtottak a vízbe, de oly szerencsétlenül, hogy egy mélységben a szeker lovasul elsüllyedt. Az egyik kocsis még idejekorán a partra menekült, a másik azonban, név szerint Kosztó János, a ki a húzó köteleket igyekezett eloldani, hogy így a lovakat megmentse, a lovakkal együtt a vízbe fult. Társa a partról kiáltott feléje, hogy hagyja ott a lovakat s ő maga pedig meneküljön, mire a hűséges kocsis így felelt: „csak nem hagyhatom a lovakat ideveszni.”

— **A kegyelet.** Az a nép érdemli meg a jövőt, a mely megbecsüli múltját. A nemzetek legnagyobb erénye a kegyelet, melylyel a múlt örömei és szenvedései, történetök, korszakos dicsőségei és megrázó katasztrófái, — vezérlő nagyjai iránt viselkednek. Az öröm vagy bánat, mely egy-egy nevezetes évfordulón kegyeletes visszaemlékezést eb-

reszt az utódokban, egy-egy bizonyítvány arról, hogy ez a nép megérdemelte a múlt örömeit és okulni akar a hajdan csapásain. A monumentális, avagy a legkisebb emlékek is, melyet az évfordulót ünneplő kegyelet emel, egy-egy diadaloszlopa annak a nemzedéknek is, mely az emlékre összeadta filléreit, rászentele tudását, művészetét. — Nevezetes évfordulója a magyar nemzetnek a jelen év. S a nép nem volt érzéketlen, mikor ünnepelnie kellett félévszázad előtt lefolyt küzdelmét és alkotmányos jogainak törvénynyé, élő valóvá váltát. Lelkesen és áldozattal ünnepelte a nemzet s itt és ott kisebb-nagyobb emlékeket emelt az évforduló örömeire. A kegyelet nyilatkozik meg mindez emlékekben, kegyeletra oktatják a jövő nemzedéket. — Leghatalmasabb emléke ez évfordulónak az az óriási csatakép, melyen magyar és lengyel művészek jelesei dolgoztak egy esztendőn át. Ecsetjüket a kegyelet, a múlt szellemének ihletése vezette és a mű, melylyel megörökítették a szabadságharcz egyik legszebb diadalát, mely kegyeletes czélzatában, ép oly művészi a kivitelben, buzdító, lelkesítő, tanulóságos. Az ország szívében, a fővárosban áll a kép, mielőtt külföldi vándorutjában hirdetné dicsőségünket, jelképül annak, hogy a kor neve, melynek emlékeztetője minden magyar szívének kellős közepén van bevésve. Időden országok fiai, németek, francziák, olaszok s mind, kik átutaznak Budapesten, elragadtatással szólnak erről a képről s nem győzik dicsérni azt a nemzetet, mely szabadsága bajnokainak már egy félévszázad múltán is ilyen hatalmas emléket készít. Mennyivel többet lát e képen a magyar, melyen ennével találkozik, ki tudja kije, mije volt a sok jeles, kik a képen megörökítség. Bizony mindannyinak dicsősége a Bem-Petőfi körkép, mert mindnyájunk nevében emléke a szabadságharcznak és félévszázados évfordulónak.

— **A „Pillangó”** 20-ik számából következő sikerült „Mementó” című költeményt közöljük.

Mementó.

Gyöngéd, czélzások, az évnegyed alkalmából.

Ismét elrepült egy évnegyed,
Három hó elrepült megint,
Mily pompás, hogy a „Pillangó”
Három hóra csak egy forint!

A „zöldben” gyakran elől
Az embert a nagy unalom,
Nem gondolják, hogy egy forint
Játszva segíthet a bajon.

A vízczek egész garmadát
Szállítjuk portmentesen
Annak, aki praenumeral.
Innen és túl a tengeren

Szállítjuk napra, pontosan,
A fenti díjazás szerint
Mily pompás, hogy a „Pillangó”
Három hóra csak egy forint.

A „Pillangó” eddig megjelent számai bizonyítják létjogosultságát. Kiadójavatala Budapest, VI. Teréz-körut 35 alatt van. Mutatványszámot ingyen küld.

Közigazgatás.

Mire kell a műtrágyafélék használatánál ügyelnünk?

A mezőgazdaság az utolsó évtizedekben a mesterséges trágyafélék bevezetésével jelentékeny mérvben gyarapodott. Kérdés már most, hogy használt műtrágyafélék minő arányban állanak egymáshoz, tekintetbe véve azok értékét, miután azon vesztély forog fenn, hogy az egyik trágyafélét túl, a másikat kevésre becsülik; mindkét eset pedig a gazda és a mezőgazdaság kárára.

Azon nézet, hogy a mesterséges trágyafélék minő szerepet játszanak a mezőgazdaságban, általánosán úgy döntetett el, hogy azok a trágyázás során nem játszanak önálló szerepet, hanem inkább csak arra vannak hivatva, a gazdaságban összegyűjtött trágyaféléket, novezetesen az istálló trágyát összetételükben teljessé tenni, kiegészíteni és így hatásukat fokozni. A műtrágya tehát egy rendkívül fontos mezőgazdasági tényező, amennyiben feladata hogy az istálló- és zöldtrágyát kiegészítse és teljessé tegye. Az istállótrágya növénytápanyag tartalmát oly tényezőktől nyeri, melyek a takarmányozás teréről származnak, s a növénytáplálkozás különleges követelményeivel semmi közösségben sincsenek. Ugyanazon istállótrágyát használjuk gabonaféléink és a kapás növények alá, a herefélék és a hüvelyesek alá; ugyanazzal az istállótrágyával iparkodunk a homokos, agyagos, humuszdús és ásványi talajok hatását fokozni s ezt tették évtizedeken keresztül sikeresen, de nem a lehető legnagyobb

sikerrel. Mindezen felemlített viszonyok valószínűleg megkövetelik, hogy a felhasznált trágya esetéről-esetre más összetétellel bírjon. A mesterséges tráfélek főfeladatát képezi tehát, hogy az istállótrágyát a mezőgazdaság különös követelményeinek megfelelőleg átalakítsa, hogy így az istállótrágya a mezőgazdaság egyetemes trágyáját képezze. Ilyen értelemben okszerűen kihasználva az istállótrágya is jobban lesz értékesíthető, melynek eredménye nagyobb terméshozam.

Legmegfelelőbb a műtrágyát két egymás után következő istállótrágyázás között alkalmazni. Minél távolabb áll valamely növény a legutolsó istállótrágyázástól, annál több és annál különlegesebb mesterséges trágyát kell annak juttatni és megfordítva. A közvetlenül istállótrágyával megtrágyázott növényzet rendes körülmények között műtrágyában nem részesül, kivételek azonban vannak. Egy további fontos kérdés már most: mely talaju mily növények alá minő műtrágyát használjunk?

A kereskedelem előforduló mesterséges trágyafélék vagy kálit vagy nitrogént vagy foszforsavat tartalmaznak, mint növényi tápanyagot. S dacára az egyes talajféleségek különböző voltának, alig van olyan talaj, mely itt-ott ne hálálna meg az összes mesterséges trágyafélékkel való megtrágyázást, de a legtöbb esetben észlelvezetőbb csupán egyik vagy másik műtrágyát használni. A mezőgazdákra növe nagybecsű körülmény, hogy a herefélék és hüvelyes növények fejlődésükhöz nitrogéntrágyát nem igényelnek, ez utóbbiakra tehát csak a gabonafélék, kapás és kereskedelmi növények jönnek tekintetbe. Foszforsavas műtrágyázást sem igényelnek miveleti növényeink egyenlő mértékben. Itt azonban fokozatos különbség létezik. Minden miveleti növény, mely a trágya foszforsavát nélkülözhetné, mindenek előtt azonban a herefélék és hüvelyesek, melyek nitrogén táplálékukat idegen forrásból merítik, azok a növények a melyek erős foszforsavas trágyázást igényelnek és azt meg is hálálják. A káliumot illetően a viszonyok mások. Minden anyag-talaj már eredetileg többé kevésbé káliumban gazdag, s éppen ezért nincsen kizárva annak a lehetősége sem, hogy az ilyen talajokon kálitrágyázás nem fizeti ki magát. A chilislétromot, mely nitrogén trágyát rendszerint fejtrágyául szokás használni olyan időben, midőn a növényzet halvány színéből és keskeny levélzetéből nitrogén éhségre következtethetünk. Hektáronként 50—60 kgnál többet nem észszerű egyszerre adni. Ha a chilislétrom kiszórását követő időjárás következtében kifejtette már hatását, de a növényzet állása még nem kielégítő, akkor hasonló adagon megismételhetjük a chilislétrom kiszórását, éppen úgy az esetben is, ha tartós esőzés következtében az az altalajba mosott volna. Ha a kiszórt chilislétrom tartós szárazság és száraz talaj miatt hatását nem fejthette volna ki, akkor a kiszórás megismétlésének természetesen nincsen semmi czélja. Nagyon ajánlatos a chilislétromot lehetőleg korán használni. A vetőmag tartálék tápanyagából csak két levelet képes képezni. Azalatt és azután, midőn a gabona már szárba ment, a chilislétrom alkalmazása már késő.

A foszforsav tartalmu műtrágyák a többi műtrágyák között ép oly normáltrágyák, mint az istállótrágya, illetőleg a zöldtrágya az összes trágyafélék között általában. Különösen a nitrogén tartalmu műtrágyák kiszórása mindig egy megelőző foszforsav trágyázással kapcsolatban történjék s ez utóbbi vörös fonalként húzódjék végig az egész mezőgazdasági üzemen.

A foszforsavas műtrágyákat nagyon észszerű rendszeresen használni, mert a foszforsavas trágyázás annál inkább kifizeti magát, mennél nagyobb régebbi trágyázásoktól fennmaradó foszforsavas mennyiségek foglaltatnak a talajban.

Kálitrágyával majdnem kizárólag kainitot használnak. Ha trágyázási vagy tenyésztési kísérlet alapján valamely talaj káliszukségletét megállapítottuk, akkor észszerű hektáronként 5—800 kg. kainitot kiszórni.

Földbirtok bérbeadási hirdetés.

A kézdivásárhely-kantai minortatársház összes földbirtoka, u. m. kaszálók és szántók 1898. év szeptember havától 6 évre kiadatnak és pedig: a k.-vásárhely-kantai, vólai és torjai tagok, oroszfalvi, szentléleki, szentkatolnai határban levők. Az egyes földbirtokok nagysága az ideiglenes házfőnök távolléte alatt a plebániái hivatalban megtekinthetők. Árverezés útján a földbirtokok 1898. év szeptember hó 1. 2. és 3-án a legtöbbet ígérőknek szerződés mellett 6 évre kiadatnak.

K.-Vásárhelytől, 1898. év július hó 25-én.

Hassák Vidor,
ideiglenes házfőnök.

131 1—3

18593—898 sz.

Hirdetmény.

A kézdivásárhely-torja-büdös-bük-szádi törvényhatósági közut 16—34 km. szakaszán 5 drb köfedlapos átvezető újból építését és a Töröstőpatakon levő hidnak helyreállítását 2126 frt 02 kr összeg erejéig engedélyeztem. A fentemlített munkálatok fogamatosításának biztosítása céljából az 1898. augusztus hó 12-ik napjának d. e. 9 órájára az alispán hivatali helyiségében tartandó zárt ajánlati versenytárgyalás hirdettetik. A versenyezni óhajtok felhívatnak, hogy a fentebbi munkálatok végrehajtásának elvállalására vonatkozó, az engedélyezett költség után számítandó s a részletes feltételekben előírt 5%-nyi bántópenzzel ellátott zárt ajánlataikat kitűzött nap 1/2 9 órájáig vármegyei pénztárhoz anynyival inkább igyekezzenek beadni, mivel a későbbben érkezettek figyelembe nem vétetnek. A szóban forgó munkálatra vonatkozó műszaki művelet és részletes feltételek a vmegyei számvevőségénél, a rendes hivatalos órákban naponként megtekinthetők.

Kelt Seps-Szentgyörgyön, 1898. július 27-én.

Alispán helyett:
Szentiványi Miklós,
főjegyző.

133 1—3

Sz. 3087 közg.

Hirdetmény.

A sepsi-szentgyörgyi m. kir. pénzügyigazgatóság 15122—898 sz. a. körrendeletére, — alattirt városi tanács által közhirrő tétetik, — miszerint a folyó évi egyenesadó minden neme, úgy a hadmentességi díj előírása befejeztetett.

Minek alapján felkéretnek a tisztelt adózó polgárok, hogy adókönyveiket folyó hó 4-étől 12-ig bezárólag a városi adóhivatalhoz előírás végett mutassák be, mert ellenkező esetben 5-től 10 forintig fognak megbüntettetni.

Kézdi-Vásárhelytől, 1898. július hó 31-én.

132 1—2 Városi tanács.

Háromszékvármegye alispánja.

Sz. 18760 1898.

Hirdetmény.

Háromszékvármegye törvényhatósága területére az 1898/9 években szükségeltető ebbárczak beszerzését 6000 (Hatezer) darabban, darabját 3 kr. kikiálltási árral engedélyezem.

Versenyezni kívánok felhívatnak, hogy zárt ajánlatukat 1898. évi augusztus hó 20-ik napján a vármegye alispánjához adják be, későbbben érkezettek figyelembe nem fognak vétetni. A beszerzendő bárczak alakja a vármegyei jegyzői irodában naponként a hivatalos órák alatt megtekinthetők.

S.-Sztgyörgy, 1898. évi jul. 29-én

alispán helyett:
Szentiványi Miklós,
főjegyző.

134 1—1

Van szerencsém úgy a helybeli, mint vidéki t. közönség szíves tudomására adni, hogy Kovásznán

ÁLLANDÓ FOGGYÓGYÁSZATI TERMET

nyitottam, a hol a foggyógyászat körébe vágó minden műveletet úgy operatív, mint technikai ágban elvállalok.

Rendelés minden nap reggeltől estig.

Dr. Morvay István

25 82—* egyetemes orvos-tudor, fog- és szájbetegségek speciálistája.

Jég eladás.

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy nálam naponta jeget igen jutányos áron lehet kapni.

Csiszár Pál,
kereskedő.

87 15—**

SCHISSER PÁL

első nagy kárpitos-butor-raktárában

Kézdi-Vásárhelytől

nagy választékban kaphatók a legsolidabban munkált ruganyos szalon-butorok minden minőségben. Teljes garnitúrák: egy kanapé, 6 drb karosszék 100 ftól feljebb, ezenkívül mindenféle divány ottománok, faragott, tömörön hajlított faszékek és függőny-tartók, tükrök, tolelt-asztalok, löször és tengerifü matraccok és sodronyágybetétek galvanizált sodronyból tömör fakerettel és vasalással, egy nagy ágyra darabja 9 ft. Összehajtható vas-ágyak 32 rugós matracczal.

Az üzlethelyiség a kaszinó-épület földszintjén van.

(88 54—100)

Hirdetések
lapunk
kiadóhivatalában
felvétetnek

SZIVATTYUKAT | **TÜZFECSKENDŐKET**
házi, ipari, mezőgazdasági, építkezési és egyéb nyilvános célokra kéz-, járgány és erőhajtásra, városi, községi, gazdasági és gyári tűzoltóságoknak

harangokat és harangállványokat

templomok, iskolák stb. részére.

Büzmentesen működő pöczegödör tisztító készülékeket, utcai öntözőkocsikat, sárkaparókat

készít és ajánl a

BUDAPESTI SZIVATTYU- és GÉPGYÁR
RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG (ezelőtt **Walser Ferencz**)

Budapest, VI., Külső váciut 45.

(25 34—40)

Árjegyzékek és költségvetések ingyen és bérmentve.